

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. חד פירא הוי חזקה לכולהו פירי הכא נמי הני הוו חזקה להני והני הוו חזקה להני והני מיילי היכא דלא אפיקו אבל אפיקו ולא אכל לא הויא חזקה והוא דבאזי באזוי 1
- ב. זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע ... זה קנה אילנות וחצי קרקע וזה קנה חצי קרקע 4
- ג. מכר קרקע ושייר אילנות לפניו יש לו קרקע..... 5
- ד. מכר אילנות ושייר קרקע לפניו ... מוכר בעין יפה מוכר אית ליה..... 6
- ה. אכלן רצופין ... מישראל דאספסתא במאי קני לה..... 7
- ו. מכרן רצופין אין לו קרקע..... 7
- ז. כרם שהוא נמוע על פחות מארבע אמות ... הרי זו כרם ורואין את האמצעיים כאילו אינן 8

דף לז.

א. חד פירא הוי חזקה לכולהו פירי הכא נמי הני הוו חזקה להני והני הוו חזקה להני מיילי היכא דלא אפיקו אבל אפיקו ולא אכל לא הויא חזקה והוא דבאזי באזוי

כבר התבאר לעיל דף לו: שהז"ל שיערו¹ ששדה אילן כשנוטעין בו האילנות, כל בית סאה ראוי ליניקת עשרה אילנות נטועים, ואם נטען מפוזרים בצורה שבה יש פחות מעשרה אילנות לבית סאה זה הפסיד הקרקע חנם, ואין זה דרך עובדי האדמה להפסיד קרקע חנם.

וכן אם נטע יותר מעשרה בתוך בית סאה אחת, הרי אלו יותר מדאי לקרקע כזו, שהם מכחישין אותה ביותר ולסוף לא יתקיימו אלו האילנות, שכל אחד יונק מיניקה הצריכה לחבירו ותכחיש הקרקע והאילנות ואין להם קיום יחד.

¹ שו"ע ונו"כ שם יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

לפיכך אמרו שדה אילן שיש בה שלשים אילנות בתוך שלשה בית סאה, ואכל עשרה בשנה ראשונה ועשרה בשנה ועשרה בשלישית הוי חזקה לכולם, שהחזקה שעשה בכל שנה מחזיק בה בכל השדה.

אולם זהו כשאכל את כל תוצרת השדה בכל שנה וכגון שבכל שנה לא עשו פירות אלא העשרה שאכל, כגון באילן שעושה פירות לג' שנים², ועשרה שאכל בשנה ראשונה חנטו כבר לפני שתי שנים, ושל שנה שניה חנטו אשתקד, ושל שלישית חנטו בשנה הראשונה שהתחיל להחזיק, הרי זו חזקה לכל השדה שהוא של ג' בית סאה. והוא שיאכלם בפיוזור³, שאכל מכל הג' סאין בכל שנה שלש לכל סאה וסאה דמתפשטת החזקה בכל השדה.

אבל אם אכל עשרה בסאה אחת ועשרה בסאה שניה ועשרה בסאה שלישית לא הוי חזקה, משום שכל בית סאה חשוב שדה אילן בפני עצמו, ושדה שלם לא הוי חזקה לשדה אחר, אולם אטם אכל בבית סאה אחד שלוש שנים לגבי אותו בית סאה הוי חזקה⁴.

אבל אם עשו כולן פירות בכל השנים ולא אכלן כולן אלא רק עשרה לא הוי חזקה, שכיון שלא אכל כל הפירות גלה על עצמו שהשדה אינה שלו וירא להחזיק חזקה גמורה, ולפיכך לא חשש המערער הזה למחות ולא הוי חזקה. ובמה שאכל י"א⁵ שאינו צריך להחזיר וי"א⁶ שאפילו הפירות ששמט ואכל חייב לשלם, שכל היכא דאין לו חזקה הדרא ארעא והדרא פירא..

במה דברים אמורים שאם עשו כולן פירות בכל השנים ולא אכלן כולן דלא הוי חזקה, כשאכל הוא מקצת הפירות ובזוו העם שאר הפירות, שזהו ודאי אינו דרך בעל בשדהו, אלא דרך גזילה אכלינהו והיה ירא לקחת יותר ולכך לא חשש זה למחות, אבל אם הניח בשאר פירותיהם עליהם, הואיל ואכל אילן מכאן ואילן מכאן מכל השדה והשאר הניח בשדה, החזיק בכל השדה אף על פי שלא אסף פירותיה, שזהו דרך הבעל

² בפוסקים הוזכרו בנות שוח סמ"ע כד

³ סמ"ע כג

⁴ דאז עלתה חזקה באותן האילנות שאכל מהן ולא להשאר, ובכיוצא בזה כתב לא הוחזק אלא במה שאכל

⁵ סמ"ע כה

⁶ ש"ך כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

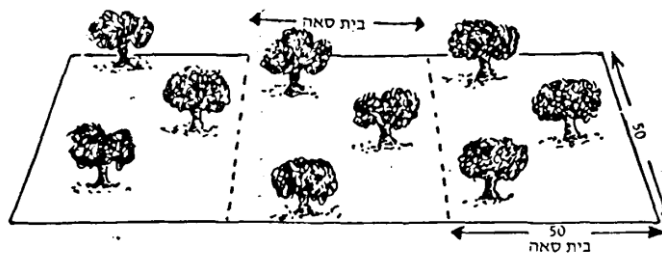
הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לעשות בשדהו וחזקה מעלייתא הוא. ויש חולקים⁷ שבכל ענין אין לו חזקה אא"כ לא הוציאו כלל

וה"ה אם⁸ לא היה לו רק בית סאה אחת עם י' אילנות ואכל בשנה א' ג' מפוזרין וכן בשנה ב' ובשנה ג' אכל ד' מפוזרין ג"כ הוי חזקה.

ודוקא שנטועים באופן שיגיעו עשרה לבית סאה שהוא שיעורן כמו שאמרנו, אבל אם מגיע יותר מבית סאה לעשרה, כיון שמפוזרין ביותר משיעור יניקתן, לא קנה כל הקרקע באכילת הפירות אלא מה שצריך לאילנות.

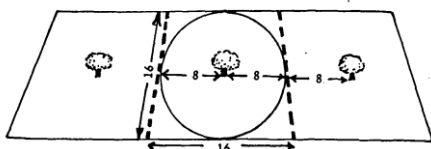
461. תוס' ד"ה היו, אבל ט' אילנות גדולות ממטע שלשה לבית סאה.

וכל זה באילנות קטנים או צעירים אך באילנות זקנים או גדולים שנטועים ג' לבית סאה ואכלן כולן הרי זו חזקה גם להקרקע, וכן אפילו נטועים עשרה אילנות זקנים לבית סאה ג"כ הוי חזקה, ואף דבאילנות זקנים צריך יניקה לשלשה כל

בית סאה, מ"מ דרך בני אדם לקרב היניקה, אבל ביותר מעשרה אפילו בקטנות ג"כ אין אדם נוטע שלא יתמעט היניקה לכל אילן, לכך לא הוי חזקה?

ואם נטע ט' אילנות זקנים לג' בית סאה ג' לבית סאה ואכל מפוזרות ג' בכל שנה אינו מועיל, דבעינן שיאכל בכל סאה אילנות בפיזור, משא"כ לא אכל אחד בכל סאה דליכא פיזור.

* תוס' ד"ה ממטע (ב) דבעשרה לבית סאה יש מאתיים וחמשים לכל אילן ע"פ 412

ויש אומרים דהוא הדין אם היו רצופין יותר מעשרה לבית סאה, כיון שאינו דרך עובדי אדמה כן, ויש אומרים דבכהאי גוונא הוי חזקה, משום שיש קרקעות טובות שיכולין לסבול ולשאת פירות בכהאי גוונא, אלא א"כ היו י' תוך ד' אמות שזה אין שום קרקע יכולה לשאת, אז לא הוי חזקה משום שהרי הם כעקורין.

⁷ ש"ך שם ג

⁸ סמ"ע שם כג

⁹ נתיה"מ שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

ב. זה החזיק באילנות וזה החזיק בקרקע ... זה קנה אילנות

וחצי קרקע וזה קנה חצי קרקע

החזיק אחד¹⁰ שלשה שנים באילנות ואכל פירותיהם, ואחד החזיק בקרקע שזרעה שלשה שנים ואכל פירותיה, וכל אחד משניהם מוען הכל שלי שאני לקחתיו מבעליה, אחד אומר שקנה השרה עם האילנות והיה לי שטר על כולה ואבדתי השטר לאחר שהחזקתי בה ג' שנים, ואחד מהן מביא ראיה שהחזיק ג' שנים בהקרקע וחזקתו בקרקע שקנה מהני גם להאילנות שבה, והשני מביא ראיה שהחזיק בה ג' שנים בהאילנות והמחזיק בהאילנות קנה ג"כ הקרקע¹¹. זה שהחזיק באילנות ואכלן שלשה שנים יש לו האילנות וקרקע הצריכה להם, והוא כמלא אורה וסלו כלומר מקום שיכול המלקט הפירות ביניהם עם סלו לעמוד חוץ לאילן וללקט וחוצה לכל אילן ואילן, ובכללו הוא גם מה שתחת האילנות, וזה שהחזיק בקרקע יש לו השאר.

וכן כשמכר שדהו לשנים כאחד, הקרקע לאחד והאילנות לאחר, והחזיק זה באילנות כדי לקנות הקרקע וזה החזיק בקרקע, זה קנה האילנות וקרקע הצריכה להם, והוא כמלא אורה וסלו כנזכר¹². והשני קנה כל השאר. וי"א שקנה האילנות עם חצי הקרקע¹³, וזה שהחזיק בקרקע קנה חצי הקרקע בלבד.

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם יט

¹¹ סמ"ע שם ל

¹² רשב"ם בסוגיא

¹³ ודדוקא הכא דהוא ברור דהמוכר מכר לבעל האילנות האילנות כמו שמכר לבעל קרקע הקרקע, מש"ה יכול בעל האילנות לומר כיון שמכר לי האילנות להיות לי עכ"פ חלק בקרקע לצורך אילנותי, וכשם ששייר לי חלק קרקע שייר לי החצי כולה, משא"כ לעיל בשנים שבאו כל אחד בטענת חזקה וכל אחד אומר כולה שלי, דיכול להיות שבעל הקרקע אומר אמת שהוא כולו שלו עם כל האילנות, אלא שכיון שיש לבעל האילנות עדי חזקה שאכל פירות האילנות צריכין ליתן [לו] עכ"פ האילנות, מ"מ אין לנו ליתן לו אלא מה שהחזיק בו, והמותר כולו מהסברא ליתנו להשני שהחזיק בקרקע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ויש חולקים¹⁴ בשתי הדינים שבעל אילנות אין לו בגוף הקרקע כלום, אפילו בשלשה אילנות אפילו במה שתחתיהם ואין לו כח בקרקע אלא לענין יבשו יטע אחרים במקומן, ואפילו בשלשה אין לו בגוף הקרקע כלום כיון שמכרו לאחר¹⁵.

ג. מנר קרקע ושייר אילנות לפניו יש לו קרקע

המוכר קרקע¹⁶ ושייר אילנות לעצמו יש אומרים¹⁷ אפילו לא שייר אלא שני אילנות יש לו קרקע הצריך להם¹⁸, דהיינו תחתיהן וביניהן וחוצה להן כמלא אורה וסלו כנ"ל. ויש אומרים¹⁹ שאם שייר לעצמו שלשה אילנות יש לו חצי כל הקרקע שמכר, שכיון ששייר לעצמו שלשה אילנות שהן נקראין שדה בפני עצמו שייר לו גם חלק גדול בשדה עמו דהיינו לפחות חצי הקרקע, כדי שלא יוכל לומר לו הלוקח עקור אילנך ולך.

ולדעה זו אם לא שייר לו²⁰ אלא שני אילנות בלבד יש לו קרקע הצריכה להם, שאילו לא שייר שום קרקע היה הלוקח אומר לו עקור אילנך ולך.

דף לז:

¹⁴ תוס' ד"ה זה מובא ברמ"א רטז ג כמד"כ בסמ"ע כאן ל ועיין קצוה"ח ב
¹⁵ ומעמם, דאמרינן דלכל אחד מכר בעין יפה כל מה שהזכיר לו במכירתו, ומש"ה בעל הקרקע נוטל כל הקרקע ואינו משייר לבעל האילנות אלא מקום נטיעתן, דבוה ודאי אמרינן דגם לבעל האילן מכר לו האילנות בעין יפה דהיינו הצורך להן באופן שאינו יכול לומר לו בעל הקרקע עקור אילנך וזיל, וצריך ליתן לו מקום בתוך הקרקע ללקוט פירותיו כל שנה וגם ליטע אחרים במקומן כשיתיבשו, אבל אין לו חלק בקרקע לזרוע תחתיהן וביניהן

¹⁶ שו"ע ונו"כ רטז יא

¹⁷ דעת הרמ"א והמ"מ פ"י מעמא דהרמב"ם בזה דס"ל דכל דנחית לשייר לנפשו שייר בעין יפה שפי הלכך מעלינן ליה בכל אחד חד דרגא דאילו מכר לאחר ג' אילנות היה קוני' מהקרקע תחתיהן וביניהן וחוצ' להן כמלא כו' בשייר האילנות לנפשיה מעלינן ליה ואמרי' דשייר לנפשו חצי השדה שנטועין בתוכו ובמכר ב' אילנות דלא קנה הלוקח מנוף הקרקע כלום בשייר לנפשיה אמרינן דגם הקרקע הצריכ' להן דהיינו תחתיהן כו' גם כן שייר ליה והי"א ס"ל דגם בשייר לנפשיה לא נתפסה כחו להיות לו חצי השד' מיהו מודים דאפי' בשייר ב' אילנות דג"כ יש לו כל הקרקע הצריך להן דהיינו תחתיהן וביניהן וכו' כיון דשייר לנפשיה. סמ"ע שם לו

¹⁸ לשיטה זו אין ג"מ כמה אילנות שייר, ואפילו שייר לו רק שני אילנות, שבמוכר אילנות אמרו לעיל שאין לו קרקע, מ"מ לגבי שיור לעצמו בעין יפה משייר, ואף כששייר ג' אילנות אין לו יותר.

¹⁹ דעת המחבר כדעת הרמב"ם.

²⁰ שו"ע ונו"כ שם יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

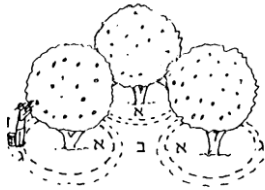
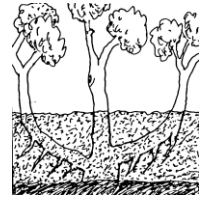

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

ד. מוכר אילנות ושייר קרקע לפניו ... מוכר בעין יפה מוכר אית ליה

המוכר לחבירו אילנות בתוך שדהו²¹, אם מוכר לו ג' אילנות בבת אחת²² סתם שלא פירש אם מוכר לו קרקע שביניהם ☞ ואפילו ג' נטיעות קטנות או בדי אילן²³, והאילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי

מכוון ביניהם, ומרוחק מהם, כזה ☞

ויהיה בין כל אילן ואילן לא פחות מד' אמות ולא יותר מט"ז אמה²⁴, ג' אילנות חשיבי שדה²⁵, ומסתמא מוכר לו כל הקרקע. ויש ללוקח גם קרקע הראוי להם²⁶, והיינו

תחתיהם וביניהם וחוצה להם כדי שיוכל ללקוט הפירות של האילנות, וקנה גם האילנות קטנים שביניהם²⁷, ואפילו יבשו או נקצצו האילנות שמכר לו, נשאר הקרקע שלו, ונוטע הלוקח אחרים תחתיהם²⁸, ויכול הלוקח לזרוע גם בקרקע שביניהם, אבל הקרקע שמחוצה להם אין אחד יכול לזרוע אלא מדעת חבירו.

כל זה בלוקח ג' אילנות²⁹, אבל אם קנה שני אילנות בתוך שדה חבירו, יש לו קרקע בכדי שיוכל להכנס וללקוט פירותיו³⁰, אבל שאר קרקע אין לו, ואם יבשו האילנות או נקצצו אין לו כלום, ואם הוציאו ענפים או שריגים חייב לקוץ, שמא יצמחו בארץ

²¹ שו"ע ונו"כ שם ו ז

²² אבל בזה אחר זה ה"ז כיחיד.

²³ והרמ"א כתב שיש אומרים שאם הם דקים שהעול כובשן לא קנה הקרקע שביניהם

²⁴ היכן הוא מודד, מהעיקר הרחב של אילנות

²⁵ ובטור (סעיף ח') כתב עוד ז"ל, ואם קנה ג' יוצאין משורש אחד למטה תחת הקרקע ולמעלה מן הקרקע הן ג' ונמועין כראוי, יש להן קרקע, עכ"ל. סמ"ע שם טז

²⁶ וכ"ש שיש לו דרך לאילנות לעבור בתוך שדהו של מוכר, כמ"ש בשו"ע סימן ריד סעיף ב גבי מוכר בור ודות, ועי' סמ"ע סימן רטז ס"ק לא

²⁷ ב"י כתב שם עליו דהוא דבר פשוט, דאילו גדולים אינו מן הסברא שיהיו בטלים עם הג' שקנה. סמ"ע יח

²⁸ ויש לעיין אם יכול לעשות שם תשמישים אחרים, כגון לבנות.

²⁹ שו"ע ונו"כ ורמ"א שם ט

³⁰ היינו תחתיהם וסביבם כמלא אורה וסלו, וכן דרך להכנס לאילנותיו, ואין המוכר יכול לזרוע שם, אף על פי שאין המוכר מקפיד שידרום על זרעותיו, יכול הלוקח להקפיד שלא יטנפו פירותיו כשילקטו ויפלו על הארץ, ופשוט שאין הלוקח יכול לזרוע שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ויאמר אח"כ שקנה ג' אילנות. ומה שקוצץ מן האילנות הם של הלוקח, ומהשרשים הם של בעל הקרקע.³¹

ה. אכלן רצופין ... מישראל דאספסתא במאי קני לה

ג' שנים לחזקה שהתבאר לעיל דף כח. שבשדה אילן³² אינם מיום ליום, אלא כיון שאכל ממנה ג' תבואות ממיין אחד הרי אלו כג' שנים, שכיון שאכל הג' תבואות בשופי שוב אינו נזהר בשטרו. ויש חולקין³³ שגם באלו אינה חזקה אלא בג' שנים.

ולכו"ע אפילו היו נטיעת האילנות רצופים ולא היה ביניהם הרחקה כראוי אפילו הן נטועין בפחות מד' אמות והרי אלו סופן לייבש, אפילו הכי הואיל ואכלן ג' פעמים או ג' שנים כל אחד לשיטתו החזיק דלפעמים בעל שדה עושה כן בשלו, וסומך שיעבוד אותה היטב שלא תכחיש הקרקע.

אפילו היו נטיעת האילנות רצופים ולא היה ביניהם הרחקה כראוי והרי אלו סופן לייבש, אפילו הכי הואיל ואכלן ג' פעמים החזיק, ויש חולקין שגם באלו אינה חזקה אלא בג' שנים.

ו. מכרן רצופין אין לו קרקע

מה שהתבאר שהמוכר לחבירו אילנות בתוך שדהו³⁴, אם מכר לו ג' אילנות בבת אחת³⁵ סתם שלא פירש אם מוכר לו קרקע שביניהם או לא, זהו דוקא אם הג' אילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם, ומרוחק מהם, ויהיה בין כל אילן ואילן לא פחות מד' אמות ולא יותר מט"ז אמה³⁶,

³¹ שו"ע ונו"כ שם י

³² שו"ע ונו"כ קמא א יח

³³ דעת הרמ"א בדעת הרא"ש ור"ה ור"ח דהלכה כשמואל דף לו דגם בהאי בעינן ג' שלימות

³⁴ שו"ע ונו"כ שם ו ז

³⁵ אבל בזה אחר זה ה"ז כיהיד.

³⁶ היכן הוא מודד, מהעיקר הרחב של אילנות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כמו שהתבאר שג' אילנות חשיבי שדה³⁷, ומסתמא מוכר לו כל הקרקע. ויש ללוקח גם קרקע הראוי להם³⁸.

אבל כשאין כל התנאים הנזכרים כלומר שעומדים שלושה רצופים או שיש פחות מד' אמות או יותר מט"ז אמה³⁹, או שמער מפסיק או שמפסיק ביניהם בור או אמת המים או רה"ר, הרי הם כפחות מג' אילנות שאין לו קרקע ולא האילנות שביניהם, ואם יבש האילן או נקצץ אין לו כלום.

ז. כרם שהוא נטוע על פחות מארבע אמות ... הרי זו כרם

ורואין את האמצעיים כאילו אינן

כבר התבאר במסכת עירובין דף ג: שהבא⁴⁰ לזרוע בצד הכרם מרחיק ממנו ארבע אמות מעיקרי הגפנים, כלומר מסוף הגזע של הגפנים שמקום הגזע אינו עולה מן המנין, וזרוע, וזה נקרא עבודת הכרם שעד ארבע אמות הוא צורך תרישת הכרם, ולהפוך המהרישה, וצריך לזוהר שלא יסככו הענפים על הזרעים ששם אסור לזרוע, ואם גפן יחידית היא מרחיק ממנה ששה טפחים וזרוע, שבגפן יחידית מספיק לעבודתה ו' טפחים.

היתה שורה אחת של גפנים זו בצד זו אפילו הן מאה, אין זה כרם אלא כגפן יחידית, דהלכה למשה מסיני הוא שכרם הוא דוקא של ה' גפנים, ודוקא ב' שורות, עכ"פ שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. ומרחיק מן השורה ששה טפחים וזרוע.

³⁷ ובטור (סעיף ח') כתב עוד ז"ל, ואם קנה ג' יוצאין משורש אחד למטה תחת הקרקע ולמעלה מן הקרקע הן ג' ונטועין בראוי, יש להן קרקע, עכ"ל. סמ"ע שם טז

³⁸ וכ"ש שיש לו דרך לאילנות לעבור בתוך שדהו של מוכר, כמ"ש בשו"ע סימן ריד סעיף ב גבי מוכר בור ודות, ועי' סמ"ע סימן רטז ס"ק לא

³⁹ דפחות מד' אמות אין להם יניקה כפי צרכן ובעקורים דמי, ויתר מט"ז אמות אין הקרקע במילה אצלם כיון שא"צ ליניקתן כולי האי. סמ"ע שם כד

⁴⁰ רמב"ם הלכות כלאים פרק ז הלכה א ב ודרך אמונה שם, שו"ע ונו"כ יו"ד לא – לג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

היו שתי שורות הרי אלו כרם, וצריך להרחיק ארבע אמות מכל צד ואחר כך יזרע. וכמה יהיה בכל שורה שלש גפנים⁴¹ או יותר.

במה דברים אמורים בשהיה בין כל גפן וגפן, לא פחות מארבע אמות, ולא יותר משמונה אמות, ואמות אלו נמדדין חוץ ממקום האילנות ואין חילוק בין אילנות ילדות או זקנות.

אבל אם היה בין שתי השורות שמונה אמות, חוץ ממקום הגפנים עצמן, ואפי' אם הי' ג' שורות ונחרבה האמצעית ונשארו ב' שורות שביניהן ח' אמות, הרי אלו כמובדלות זו מזו ואינן כרם אחד, ואינו מרחיק אלא ששה טפחים מכל שורה, וכן אם היה ביניהן פחות מארבע, כיון שיונקים יותר מדאי אחד מהשני, אינם מצליחים ועומדין ליעקר, ולכן אין מצטרפין להיות כרם, והרי אלו כגפן אחת, ומרחיק ששה טפחים לכל רוח.

היו שלש שורות אף על פי שיש ביניהן פחות מארבע, הרי אלו כרם, ורואין את האמצעיות כאילו אינם, שהרי אפי' תוריד את האמצעיות שעומדין ליעקר ישאר שיעור כרם, לכן נחשב כרם.

וכן אם היו ו' גפנים נגד ו' גפנים שאין ידוע איזה עומדים ליעקר, ואיזה ישאר מ"מ כיון שבכל אופן ישאר שיעור כרם ה"ז כרם.

וכן אם יש ד' שורות או יותר שאם תוריד כל הפנימים ישאר בין ב' החיצונים ד"א נחשב כרם, וכל האמצעים כאילו אינן.

אין אומרים רואין את האמצעיים כאילו אינן רק כדי להחשיבו ככרם, אבל לא לבטלו מתורת כרם, לפיכך באופן שאם ינטל האמצעיות ישאר ביניהן ח' אמות, כגון שבין אילן לאילן פחות מעט מד"א, ומקום האילן אמה או חצי אמה, מ"מ נקרא כרם.

⁴¹ אף על גב דסני בה' גפנים שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מ"מ כתב הרמב"ם דשצריך ג' גפנים בכל שורה ושורה משום שזה עיקר כרם קטן, אלא דגם אם חסר א' אמרי' דרואין כאילו אחרת נטועה כנגד הזנב והוי ג' נגד ג' אבל אם יש שם גדר בין הזנב לבין מקום הראוי לששית אינו כרם כיון שאין ראוי לשלשה נגד שלשה וא"צ להרחיק ממנו אלא ו' טפחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

